

foto: BASF

In dit nummer

- 4 Onverwachte opvolging vereist organisatorische omslag
- 5 Kansencarta is aanjager duurzame groei
- 6 Intensieve Masterclass voedselveiligheid
- 7 Meer onderwijsactiviteiten door Topsector Chemie
- 14 Ondernemingsdossier
- 16 Nieuwe NRK-dienstverlening: collegiaal advies

NRK

NEDERLANDSE RUBBER-
EN KUNSTSTOFINDUSTRIE

Industrie en wetenschap delen kennis op Polymer Innovation Day

Onder het motto 'Join the innovation highway!' ontmoetten ca. 350 ondernemers en wetenschappers elkaar op de Polymer Innovation Day van 16 november in Zeist. Nieuwe vindingen vormden de basis van een veertigtal bedrijven die zich presenteerden op de markt en tijdens het congres. Het evenement was een bron van inspiratie, een kans om nieuwe markten te verkennen en om aanknopingspunten te vinden voor samenwerking in de keten.

DPI-partners AkzoNobel en Teijin Aramid waren gastheer van de Polymer Innovation Day. Tijdens het evenement gaven ze hun visie op de meerwaarde van samenwerken in de keten. "Tijdens deze dag kun je zien in wat voor dynamische wereld wij werken. Samen met kleine, middelgrote en grote bedrijven, kennisinstellingen en overheid weten we nieuwe bedrijvigheid te stimuleren. Deze dynamiek inspireert," sprak Arie Brouwer, directeur van DPI Value Centre die de Polymer Innovation Day organiseerde.

Erin Clark van ImagineOptix toonde hoe hij van een vinding - voortkomend uit een DPI-project en gebruikmakend van de licentie - gekomen is tot een revolutionair product dat hij ter plekke toonde in de vorm van een beamer op zijn smartphone. Met het product van Natural Plastics komt er een eind aan het onnodig kappen van bomen. Jonge bomen worden sinds kort ondersteund met hun vinding uit biopolymeren. Airborne staat met een mondiaal project voor de uitdaging om in korte tijd de productie van

Ondernemers en wetenschappers op het gebied van polymeren deelden hun kennis

telescopen te vereenvoudigen, met alle consequenties van dien. Diverse ondernemers gaven in dezelfde vaart inzage in hun innovaties en de uitdagingen waar zij voor staan.

Samenwerken als strategie

"Nog maar al te vaak ontbreekt op de corporate agenda het strategische onderwerp 'samenwerken'. Zij die het DPI-congres hebben bezocht weten wel beter. Samenwerken en innoveren vormen een ideaal duo en zouden niet mogen ontbreken in onze strategie. Bovendien is het ook erg leuk," aldus Theo Alsemgeest van het bedrijf Aerocat, dat is gespecialiseerd in trolleys voor de luchtvaart. Aerocat heeft als kleine speler een grote positie weten op te bouwen in de

luchtvaartindustrie. Door met een goed product positie te kiezen, door samen te werken met andere bedrijven en door zich niet te laten intimideren.

Wees zichtbaar

"High tech start up? Denk aan de marketing!," stelde Edwin Currie (Kriya Materials) tijdens zijn presentatie in het kader van "new business". Currie liet zien wat de voetangels zijn waarvoor een 'high tech start up' komt te staan. Om een optische coating in de markt te zetten is een klantgerichte aanpak een absolute voorwaarde, omdat er geen generieke producten zijn. Door toepassing van nanotechnologie is het bedrijf in staat de eigenschappen van uiteenlopende coatings geschikt te maken voor een specifieke toepassing. "Materialen vragen om een lange termijn investeringsstrategie. De juiste investeerder realiseert zich dit. Bedrijven investeren vaak te vroeg of te laat in de productie. Dit is waarschijnlijk de moeilijkste beslissing in de groeifase."

Passend business model

Sebastian Boers (Optimal Forming Solutions) bedacht een flexibele en herbruikbare mal voor het vormgeven van kunststofproducten. Met de 'FlexiMould' kunnen snel nieuwe kunst-

stofproducten worden gemaakt, ook in kleine series. Het aanvankelijke idee was om machines te verkopen, inclusief licenties en royalty's. Daarna verschoof de focus naar technologische service en het verlagen van de drempels en de risico's van deze nieuwe technologie. Op dit moment ligt het accent op een nieuwe service: FlexiForm, voor de thermovormindustrie.

Van IP naar product

Kennis bij universiteiten wordt steeds vaker vastgelegd in de vorm van IP. Ook bedrijven zijn geïnteresseerd in IP. Toch zit er een enorme kloof tussen deze twee. Men kent elkaars drijfveren niet en tussen academische kennis en toepassing in een product zit vaak een grote kloof. Tijdens het evenement besprak Frits de Wolf een succesvolle praktijkcase uit Wageningen UR (WUR) Food & Biobased Research. Het onderzoek is in Wageningen gestart en heeft geleid tot een patent. DPI Value Centre heeft het project inmiddels overgenomen. De combinatie van eiwitten en polymeren is veelbelovend als toepassing in medische materialen. De materialen bieden mogelijkheden voor het regenereren van bot- en bindweefsel. De ontwikkeling van nieuwe medische materialen is echter een lange en kostbare weg, omdat voor elke toepassing een 'proof of concept' nodig is: Het materiaal moet

COLOFON

NRK Network is een uitgave van de NRK.

Verschijning: 4 maal per jaar
Jaargang 19, nummer 4

Redactie: Erik de Ruijter,
Roxy Goudsmit, Saskia de Jong
en Jaitske Feenstra

NRK
Postbus 420
2260 AK Leidschendam
Telefoon (070) 444 0660
Fax (070) 444 0661
E-mail info@nrk.nl
Internet www.nrk.nl

Opmaak en druk:
De Swart, Den Haag

NRK, koepelorganisatie voor de rubber- en kunststofindustrie

Doelstellingen NRK:

- Beïnvloeden van de wettelijke context en bewaken van een gelijk Europees speelveld.
- Bevorderen van maatschappelijk verantwoord (duurzaam) ondernemen van de leden.
- Bieden van een platform voor kennisoverdracht en netwerken.
- Verbeteren van het imago van producten en bedrijven.

De NRK heeft binnen deze doelstellingen vier beleidsvelden vastgesteld waar ze actief op is:

1. Business (incl. innovatie en technologie)
2. Arbo, milieu, stoffen en energie
3. Imago
4. Onderwijs

In haar activiteiten scheidt de NRK voorwaarden voor een gezonde, winstgevende en duurzame bedrijfstak. Bedrijven moeten producten van kunststof, rubber en recyclaat kunnen maken en verhandelen in een gelijk speelveld. De NRK vertegenwoordigt ca. 450 bedrijven in Nederland.

Chrisitaan Bolck (WUR) overhandigde het eerste exemplaar van "Biobased plastics 2012" aan Erik de Ruijter (NRK)

bruikbaar zijn in het lichaam, het mag niet worden afgestoten en het moet adequaat werken.

DPI Value Centre en WUR werken samen met medische groepen in Utrecht en Nijmegen.

Op weg naar groen ondernemen

Steeds meer bedrijven willen gebruik maken van groene materialen. Het boekje "Biobased plastics 2012" werd door een van de auteurs, Christiaan Bolck (WUR), overhandigd aan Erik de Ruijter (NRK), als representant van de

kunststof- en rubberindustrie. Het boekje is een wegwijzer voor iedereen die wil weten wat de actuele mogelijkheden zijn van biobased plastics.

GreenGran, Oerlemans Plastics, Philips en Rodenburg vertellen vervolgens hoe hun bedrijven op weg zijn naar groen ondernemen. Zo heeft Rodenburg Biopolymers onlangs Optimum

overgenomen, producent van een pre-compound-systeem genaamd FlourPlast dat is gebaseerd op tarwezetmeel.

Verwerkers kunnen uitgaan van een kant-en-klaar biopolymeer dat ze direct kunnen verwerken tot eindproducten, sprak Michèl Verdaas.

Consument krijgt 'groene' Senseo

De consument ziet recycling als een zinnige manier om enerzijds de hoeveelheid afval te verminderen en anderzijds bij te dragen aan een beter milieu.

Philips is op deze beleving aangehaakt

bij het ontwerp van de nieuwe generatie Senseo. Het bedrijf heeft zich laten leiden door de roep om duurzaamheid, echter zonder concessies te doen aan het design of aan de smaak van de koffie, vertelde Mark-Olof Dirksen (Philips Consumer Lifestyle). Philips heeft vastgelegd dat in 2015 het hergebruik van materialen moet zijn verdubbeld ten opzichte van 2009.

De opdracht bij het nieuwe Senseo-ontwerp was om de materialenkringloop zoveel mogelijk te sluiten. Bovendien moeten de gebruikte kunststoffen voor meer dan negentig procent kunnen worden hergebruikt en moet meer dan de helft van de gebruikte kunststoffen recycklaat zijn. De nieuwe Senseo Vita Café voldoet aan deze eisen. In het apparaat zijn dertien onderdelen verwerkt die volledig uit hergebruikte kunststoffen zijn gemaakt.

"Wat wij deze dagen zien aan nieuwe bedrijvigheid past volledig in het gewenste beleid van de overheid. Als Nederland kunnen we voorop blijven lopen," stelde Jacques Joosten (directeur DPI) tot slot. "Dan moeten we wel samen – bedrijven, kennisinstellingen en overheid - blijven investeren in nieuwe ontwikkelingen ten behoeve van onze samenleving."

"We zijn niet van suiker"

De regen heeft de pret op de NRK-golfdag van 7 oktober 2011 zeker niet mogen drukken. De koepelorganisatie voor de rubber- en kunststofindustrie kijkt terug op een succesvolle dag, waarvoor meer dan tachtig mensen zich hadden aangemeld. De golfdag vond wederom plaats bij de golf- en businessclub De Scherpenbergh te Lieren. De NRK-golfdag is een goede gelegenheid om ervaringen uit te wisselen met mensen uit de eigen industrietak zowel als met collega-ondernemers uit andere sectoren.

Ervaren en beginners

Geoefende golfers en deelnemers aan de clinic hebben zich kunnen uitleven op de baan. De winnaars van het golf-toernooi waren de heren Looms, Goorhuis, Pingen en Perik van Plastic Industrie Twente BV. De heer De Bruin

Ondanks de regen hielden de deelnemers aan de clinic de stemming er in

van ArboNed kwam als beste speler van de clinic naar voren, tweede werd Wim Schrauwen van Else Plastic BV.

De NRK-golfdag vindt altijd plaats op de eerste vrijdag van oktober. Voor volgend jaar is dat 5 oktober 2012.

Onverwachte opvolging vereist organisatorische omslag

In de serie artikelen over familiebedrijven vertelt Corné van Baal van Appkuns uit Oosterhout dit keer zijn verhaal. Begin 2009 kreeg het bedrijf een grote klap te verwerken toen Cornés vader en oprichter Michel van Baal op 66-jarige leeftijd geheel onverwachts overleed. De opvolging was nog niet geregeld en op dat moment een voldongen feit. Na een traject van ruim 2,5 jaar is de bedrijfsvoering 180 graden gedraaid en is Appkuns met Corné aan het roer weer klaar voor de toekomst.

Corné van Baal, directeur Appkuns

Appkuns is een full service spuitgiet-bedrijf dat klanten een totaaloplossing biedt bij kunststof productontwikkeling en fabricage. Het bedrijf ontwerpt en produceert met name hoogwaardige technische onderdelen en halffabrikaten voor verschillende multinationals en medische bedrijven. Appkuns verzorgt de gehele assemblage en is gespecialiseerd in cleanroom-productie. Als servicemonteur van spuitgietmachines startte Michel van Baal in 1978 met Appkuns. Bij het bedrijf werken 19 mensen.

Opvolging

“Al vrij jong wist ik dat ik in het bedrijf van mijn vader wilde werken”, vertelt Corné van Baal. “Techniek heeft mij altijd geboeid. Na de MTS, verschillende kunststofopleidingen en avondcursussen op HTS-niveau heb ik eerst bij een ander bedrijf werkervaring opgedaan. In 1993 ben ik bij Appkuns begonnen en zo ben ik in de loop der jaren vanaf de werkvloer doorgegroeid naar de techniek en de bedrijfsleiding. Op het moment dat mijn vader overleed, werkte ik als bedrijfsleider en was de opvolging nog niet concreet uitgewerkt. Samen met mijn moeder,

die als financieel adviseur op de achtergrond bij het bedrijf betrokken is, hebben wij direct besloten het bedrijf voort te zetten. Dat vereiste wel een grote organisatorische verandering, waardoor Appkuns de afgelopen jaren een omslag van 180 graden heeft door-gemaakt. Wij hebben een aantal nieuwe functies gecreëerd en meerdere mensen aangenomen. Mijn taken als bedrijfsleider heb ik overgedragen, zodat ik mij volledig op het management en projectbesprekingen kan richten. Nu de organisatie is aangepast, kunnen wij ook de formele overdracht van het bedrijf verder vorm gaan geven.”

Doelstellingen

“Onze eerste prioriteit na het overlijden van mijn vader was het continueren van de bedrijfsvoering. Met de hulp van een interim-manager staat het bedrijf organisatorisch weer goed op de rit en kunnen wij ons gaan richten op onze doelstellingen voor de langere termijn”, aldus Van Baal. “Appkuns is een sterke partner voor bedrijven in de medische sector, met name door onze cleanroom-productie. Wij beschikken over een eigen ontwikkelafdeling, matrijzen-makerij en de capaciteit om assemblage-behandelingen zowel automatisch als handmatig uit te voeren. Wij investeren continu in nieuwe technieken, die wij in eigen huis ontwikkelen. Begin volgend jaar gaan wij op voor een aantal ISO-certificeringen. Mede op basis daarvan en door onze cleanroom-productie nog beter te benutten, willen wij de komende vijf jaar circa 20% groeien.”

Succesfactoren

“Onze full service aanpak zie ik als de grootste succesfactor van ons bedrijf”, vervolgt Van Baal. “Wij kunnen klanten

ondersteunen bij het uitwerken van een idee tot een product en beschikken over alle faciliteiten om het eindproduct te realiseren. Daarnaast beschikken wij over een groot innovatief vermogen en hebben wij ruim 40 jaar ervaring in de kunststofbranche. Ook onze flexibiliteit is een sterk punt. Dankzij korte lijnen kunnen wij snel inspelen op veranderingen. Onze medewerkers zijn ook een belangrijke succesfactor. Een groot aantal personeelsleden werkt al lang bij het bedrijf waardoor wij zijn uitgegroeid tot een betrouwbare partner. Om de werkgelegenheid voor onze medewerkers te waarborgen, werken wij hard aan de continuïteit. Wij investeren veel in opleidingen en in nieuwe machines. Daarbij zet ik het strakke beleid van mijn vader voort, waarbij wij machines kopen en niets leasen. Wij moeten het eerst verdienen, voordat we het kunnen investeren. Of zoals mijn vader het altijd zei: Als het bij Appkuns staat, is het betaald”, besluit Van Baal.

De bereidheid tot hoge en langdurige investeringen in vaste activa is groter bij familiebedrijven. Dat was één van de conclusies uit Nyenrodes onderzoeksrapport ‘Family Business in the Netherlands. Characteristics and success factors’. Familiebedrijven zijn sterk gericht op continuïteit en als daar investeringen voor nodig zijn, zullen zij die doorgaans eerder doen.

PRIMA business kansenkaart aanjager duurzame groei

Energiereductie met 30% in 2030 is het doel van convenanten tussen overheid en bedrijfsleven. Ook de rubber- en kunststofsector heeft zich daaraan gecommitteerd en haar Routekaart vorig jaar als beleid bekrachtigd. Eén van de uitkomsten van de voorstudie door Berenschot is de start van een programma met workshops en bijeenkomsten om innovatie en duurzame ontwikkeling te stimuleren. Eind 2011 is de Routekaart gereed, die dan officieel de PRIMA business kansenkaart gaat heten. Een tussenstand.

Foto: WeArePerspective.com

Onder de naam Innovatienetwerk RKI bieden vijf organisaties vanaf medio 2011 een programma met workshops en bijeenkomsten aan NRK-leden aan. Door kennis en kunde met elkaar te delen en ter beschikking te stellen aan bedrijven in de sector stimuleren zij innovatie. Dat is de opmaat voor vitale winstgevendende bedrijven die zinvolle, duurzame producten en diensten leveren. Dit programma draagt bij aan de inhoud van de PRIMA business kansenkaart, die de uitkomsten van de 'Roadmap Rubber- en Kunststof-industrie 2030' uitwerkt.

Bijeenkomsten 2011

In 2011 zijn tal van bijeenkomsten georganiseerd, waaronder vier keer de NRK Masterclass PPP door Berenschot en Syntens en workshops over biobased materialen, duurzaam produceren en recycling. Consultant Gijs Duivenvoorde van Berenschot ondervond dat de deelnemers overwegend twee motieven

hadden voor deelname aan de masterclasses: "Bedrijven die willen checken of ze alles in beeld hebben en deelnemers die de bijeenkomst aangrepen om een start te maken. De masterclass bracht alle relevante duurzaamheidsaspecten voor de sector aan bod", vertelt Duivenvoorde, "duurzame producten, sluiten van de materiaalketen en inzet van biobased materialen. Er ontstonden steeds levendige discussies en men vond vooral het uitwisselen van ervaringen erg nuttig." Voor wie niet deel kon nemen, wordt in de eerste maanden van 2012 een vijfde masterclass georganiseerd. Directeur Anja Ariese van Artech Rubber vond deelname verhelderend en informatief. "Het heeft mij echt stof gegeven om over na te denken. MVO maakt onderdeel uit van ons beleid en is geïntegreerd in onze ISO-certificering. Als directeur van een klein bedrijf moet ik zorgen dat ik mijn kennis op peil houd. Daarom is het prettig om in kort tijdsbe-

stek kennis te nemen van praktische en bovenal branchegerichte informatie. De masterclass geeft mij een basis waarmee ik verder kan."

Routekaart

Tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst op 19 januari 2012 presenteert de NRK de PRIMA business kansenkaart. Berenschot rondde eind november alle interviews af, ook de voorbije workshops bieden informatie. Duivenvoorde: "Op basis van interviews en bijeenkomsten in 2011 is de gevalideerde kansenkaart in het nieuwe jaar beschikbaar met per thema de ontwikkelingen, trends en barrières. Dat zal leiden tot innovatieve trajecten met projecten op branche- en individueel niveau. Ik ben er van overtuigd dat de PRIMA business kansenkaart duurzame groei in de sector verder aanjaagt."

In het Innovatienetwerk RKI bundelen vijf partners hun krachten in de kennisoverdracht naar de bedrijven in de rubber- en kunststofindustrie. Het uitgangspunt van het Innovatienetwerk is samen werken aan een betere concurrentiepositie.

www.innovatienetwerk-rki.nl

bevat informatie over alle workshops en bijeenkomsten. Het hart van de site is de Kansenkalender die actuele informatie bevat over alle activiteiten. Op termijn zijn op de site ook praktijkcases en projectervaringen te vinden.

Activiteiten uit NRK

24-11 PVT Kennisbijeenkomst
Thermovormers
01-12 NRK Arbo, Milieu en Stoffendag
19-01 NRK nieuwjaarsbijeenkomst

“Business kansen”

De nieuwjaarsbijeenkomst van de NRK in januari begint een traditie te worden. De bijeenkomst staat deze keer in het teken van businesskansen, concurrentiekracht en de bijdrage van de rubber- en kunststofindustrie aan duurzame ontwikkeling. Naast de presentatie van het onderzoek van Berenschot naar de businesskansen, vertellen ondernemers vanuit hun praktijk hoe zij hun businesskansen pakken. Daarna wordt gezamenlijk getoast op het nieuwe jaar.

Reserveren dus: do. 19 januari 2012 van 15.30-18.30 uur.

Informatie: boeters@nrk.nl

Gofers in NRK-bestuur

Directeur-eigenaar van Promolding, Jac. Gofers, is 6 oktober toegetreden tot het bestuur van de NRK. Gofers is goed bekend binnen de brancheorganisatie. Gedurende zeven jaar was hij bestuurslid van de PVT - branchevereniging voor kunststofverwerkers, en hij is voorzitter geweest van de NRK-Beleidsgroep Innovatie.

In het dagelijks leven is Jac. Gofers directeur van Promolding, een spuitgietbedrijf dat geheel nieuwe concepten ontwikkelt. De vele prijzen voor ondernemerschap en innovatieve producten onderschrijven de baanbrekende en succesvolle aanpak van Gofers. Afgelopen jaar kreeg Promolding de Prestatie Award Bouw

en Industrie toegekend en de Red Dot Award. Binnen het NRK-bestuur heeft Gofers de portefeuille: innovatie en technologie.

Jac. Gofers
(Promolding)

Intensieve VMK Masterclass voedselveiligheid

De VMK organiseerde onlangs de ‘Masterclass voedselveiligheid en kunststofverpakkingen’. Tijdens de bijeenkomst kwam de nieuwe Nederlandse en Europese wetgeving uitvoerig aan de orde. Deelnemers konden in de middag stoffen op de positieve lijsten opzoeken en migratieberekeningen uitvoeren.

Er zijn nog veel vragen over de overgangperiode van de Kunststofverordening 10/2011/EC, zo bleek tijdens de Master Class. Spreker Rob Veraart adviseerde de deelnemers om bij nieuwe testen de nieuwe, strengere testmethode te gebruiken. Hij legde onder meer uit dat voor een granulaat niet alle informatie van de standaardlijst op de DoC (Declaration of Compliance) hoeft komen te staan. Veel informatie uit de DoC, zoals stoffen met een SML (specifieke migratielimit), moeten wél worden doorgegeven of er moet equivalente informatie worden verstrekt om te laten zien dat het granulaat gebruikt mag worden voor de productie van voedselcontactmaterialen.

‘Worst case’-scenario’s

Veraart gaf aan hoe ‘worst case’-scenario’s gemaakt kunnen worden om zo min mogelijk testen te laten doen. Het is dan wel belangrijk een representatief monster te nemen voor migratietesten, bijvoorbeeld een monster uit het midden van de folierol in plaats van aan de buitenkant. Op deze manier wordt namelijk ook set-off meegenomen. Verder is het de volgens Veraart zaak

een goede beschrijving te maken van de ‘worst case’-scenario’s en de genomen monsters.

Het aantal migratietesten kan worden verminderd door het aantal grondstoffen te verminderen en bij de keuze van grondstoffen te letten op de stoffen met restricties. Goedkoop is dus soms duurkoop. Bij de nieuwe testtemperaturen van 50 en 60 graden Celcius kan het kunststof fysisch veranderen (glasovergangstemperatuur). Migratietesten zijn daardoor niet meer mogelijk. Met behulp van de Arrhenius-vergelijking kan worden uitgezocht hoelang moet worden getest bij een lagere temperatuur.

Stoffen positieve lijst

Tijdens het zoeken naar stoffen op de positieve lijsten bleek het voor de deelnemers zonder chemische achtergrond erg lastig om de juiste stof te vinden. Verrassende uitkomsten kwamen uit de vragen met de simulanten. Sap met vrucht vlees blijkt bijvoorbeeld volgens de nieuwe wetgeving anders te moeten worden getest. En wat als er geen simulanten staan vermeld, zoals bij droge groente en fruit? Met het gratis softwareprogramma AKTS kan in dat geval een simulatieberekening worden gedaan. Ook als de concentratie van een stof met een restrictie niet bekend is, kan worden teruggerekend. De leverancier kan vervolgens aangeven of de concentratie boven of onder deze kritische waarde ligt.

Informatie: VMK, Jolanda Neeft, neeft@nrk.nl.

Sap met vrucht vlees moet volgens de nieuwe wetgeving anders worden getest; de middagsessie leverde verrassende nieuwe inzichten op

Meer onderwijsactiviteiten door Topsector Chemie

NRK gaat makelaarsfunctie vervullen tussen HBO/MBO en de achterban

In NRK's beleidsplan dat in 2010 is vastgesteld, was onderwijs geen speerpunt. Onderwijsactiviteiten kwamen voor rekening van de brancheverenigingen en de NWBC (cao). Wel ondersteunt de NRK de leerstoel Kunststoftechnologie aan Hogeschool Windesheim en beheert de NRK samen met de bonden het landelijke branchekwalificatiesysteem. De Haagse ontwikkelingen rond topsectoren en de inspanning van de NRK ten aanzien van Topsector Chemie hebben echter tot een kleine aanpassing geleid.

Het NRK-bestuur heeft besloten bepaalde onderwijsactiviteiten ook vanuit de koepelorganisatie op te pakken. Efficiency en effectiviteit worden daarbij bewaakt.

Makelaar en voorlichter

De NRK zal zoveel mogelijk aanhaken bij lopende initiatieven. Een goed voorbeeld daarvan zijn de activiteiten van de VNCI (branchevereniging voor de chemische industrie) om bedrijven en HBO-instellingen dichter bij elkaar te brengen. De NRK sluit hierop aan en gaat de makelaarsfunctie vervullen tussen HBO's en ROC's (MBO) en de eigen achterban. Enerzijds om regionale samenwerking te stimuleren in de vorm van stages, bedrijfsbezoeken, etc. anderzijds om jongeren kennis te laten maken met de rubber- en kunststofindustrie.

De komende periode zal de NRK de leden informeren over deze makelaarsfunctie. Gedacht wordt aan een serie praktijkverhalen over NRK-leden en hun samenwerking met onderwijsinstellingen. Daarnaast worden leden benaderd voor deelname aan de landelijke open dag als impuls voor verbetering van het imago van de industrietak.

Informatie: Eric Schutjes, schutjes@nrk.nl.

PVT-troubleshooting spuitgieten

Het oplossen van knelpunten klinkt eenvoudig: analyseer de situatie, stel het probleem vast en formuleer de oplossing. De praktijk is vaak weerbarstiger. Niet alleen omdat knelpunten niet altijd even inzichtelijk zijn, maar ook – of met name – omdat het mensenwerk is. Op dit laatste punt ging Hans Jager (Poly-Knowledge) in tijdens de Workshop Troubleshooting Spuitgieten die de PVT organiseerde.

De PVT had vorig jaar ook een workshop over 'trouble shooting' georganiseerd, maar toen voor de thermovormers. Ditmaal waren de spuitgieters uitgenodigd die op 9 november naar Zaltbommel togen.

Techniek en mensen

De technische knelpunten tijdens het spuitgietsproces werden opgepakt door Jos van Laerhoven (technical manager bij SABIC Innovative Plastics). Ook het nut van Six Sigma haalde hij aan. Wat goede samenwerking met de matrijsmaker kan betekenen voor het oplossen of voorkomen van problemen, werd besproken door Eric Huyding (eigenaar van Hendrixx Matrijzen en Prototypen). Hans Jager sloot de bijeenkomst af met zijn visie op effectieve probleemoplossing: Oplossingen vergen focus, maar ook zicht op het grote geheel. Jager gaf de deelnemers praktische handvatten mee. Info: PVT, Martin van Dord, info@pvt.nl.

5e IPC in de maak

NRK-ledenbedrijven hebben al goede ervaring opgedaan met de Innovatie Prestatie-Contracten (IPC's). Het geeft ondernemers de gelegenheid te innoveren met subsidie, zonder veel papierwerk. Vanwege dit succes wist de NRK op 1 september 2011 alweer de 4e IPC te starten. De IPC-subsidie bedraagt maximaal 30.000 euro per onderneming voor een periode van twee jaar ter dekking van de kosten verbonden aan individuele én collectieve projecten. De subsidie bedraagt 50%.

Opzet IPC-project

In NRK's IPC-project wordt een groep gevormd van 10-20 bedrijven. Deze bedrijven maken per bedrijf een innovatieactieplan. In dit compacte plan beschrijft het bedrijf zijn innovatieplannen voor twee jaar, inclusief een begroting van uren en kosten. In die plannen moet een deel van de activiteiten bestaan uit samenwerking met andere bedrijven.

De innovatieplannen moeten leiden tot nieuwe producten, diensten en/of (productie-)processen. Syntens en NRK helpen bij het opstellen van de plannen. De NRK treedt bovendien op als projectleider van het samenwerkingsverband en ondersteunt bedrijven bij de uitvoering van hun individuele innovatieplannen, collectieve projecten, voortgangsrapportages, etc. Eind dit jaar wil de NRK weer een nieuwe IPC-aanvraag indienen. Interesse in deelname aan een IPC? Neem dan contact op met: Martin van Dord, vandord@nrk.nl.

PVT op Kunststoffenbeurs

De Kunststoffenbeurs te Veldhoven is in september altijd het moment om contacten in de kunststofbranche aan te halen. Dat is ook voor de PVT reden dit evenement weer te ondersteunen. Net als voorgaande jaren sponsorde de PVT de netwerkborrel aan het eind van de eerste beursdag. Veel standhouders en -bezoekers wisten de centrale stand te vinden. Deze centrale stand is bovendien de PVT-basis op de beursvloer, waar informatie is te vinden over de branchevereniging en haar activiteiten. De Kunststoffenbeurs 2011 kende een goede opkomst, wat te merken was aan de dynamiek op de beursvloer.

Schanssema nieuwe VMK-directeur

Aafko Schanssema

Met ingang van 1 september 2011 is Aafko Schanssema de nieuwe directeur van de VMK. Hij volgt in deze functie Harry Lucas op, die de afgelopen veertien jaar de drijvende kracht was van de kunststof verpakingsorganisatie. Lucas blijft nog tot eind 2012 aan de VMK verbonden om de onderhandelingen over de Raamovereenkomst II af te ronden. Aafko Schanssema werkte jarenlang in de kunststofindustrie bij DOW en was de laatste jaren werkzaam voor PlasticsEurope in Brussel. Bij deze Europese kunststoforganisatie was hij betrokken bij vrijwel alle technische dossiers. Bovendien was Schanssema er verantwoordelijk voor het LCA-programma. Met dit programma voor levenscyclusanalyse staat de kunststofindustrie volgens de Europese Commissie in de voorhoede.

Klanten eisen MVO

Uit onderzoek 'MVO-ambities in het MKB' van EIM blijkt dat ruim een derde van het MKB stevige ambities heeft voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). Reden: klanten stellen steeds meer eisen op het gebied van MVO.

De NRK ondertekende maart 2010 het manifest van MVO Nederland, als bekrachtiging van de reeds langdurige samenwerking. Inmiddels zijn ruim 1.600 brancheorganisaties en MKB-bedrijven bij MVO Nederland aangesloten. Energiebesparing en milieumaatregelen zijn de meest voorkomende MVO-activiteiten van MKB-bedrijven, aldus het EIM. De NRK richt zich daar ook op, evenals op: energiebesparing tijdens het gebruik van producten; bio-based grondstoffen, recycling en duurzame energie; en het bijdragen aan oplossingen voor 'marine litter'.

Info: Erik de Ruijter, deruijter@nrk.nl.

Driemaal DUBO-keur® voor PVC-buizen

Tijdens de DuBo-dagen in Houten reikte prof.dr. Michiel Haas (oprichter en directeur van het NIBE, het Nederlands Instituut voor Bouwbiologie en Ecologie) DUBOkeur-certificaten uit aan vijf producenten van kunststof leidingssystemen. Drie PVC-toepassingen voeren sindsdien het DUBOkeur. De uitreiking op 29 september was de eerste keer dat DUBOkeur werd toegekend aan PVC-producten.

Voor fabrikanten is het steeds belangrijker zich met producten te onderscheiden op het gebied van duurzaamheid. DUBOkeur is een belangrijke erkenning van de duurzame eigenschappen van een product. Het keurmerk wordt alleen toegekend aan de meest milieuvriendelijke bouwmaterialen binnen een bepaald toepassingsgebied. Er wordt voor DUBOkeur gebruik gemaakt van het TWIN-2011 model. Aan de hand van verborgen milieukosten wordt een classificatie gemaakt. De producten worden vervolgens met betrekking tot hun milieu-impact met elkaar vergeleken. De producten met de laagste milieukosten krijgen het DUBOkeur.

Verborgene milieukosten

De verborgen milieukosten van een product worden berekend op basis van een levenscyclusanalyse (LCA) die uit drie fases bestaat: productiefase, gebruiks- en onderhoudsfase en einde levensduurfase. Bij de berekening voor het DUBOkeur worden zeventien verschillende milieuf-

fecten in kaart gebracht. Naast de effecten van CO₂ op het broeikaseffect zijn dit bijvoorbeeld landgebruik, stankhinder en uitputting van biotische grondstoffen. De milieueffecten worden vertaald naar verborgen milieukosten per functionele eenheid. Dit maakt een objectieve vergelijking van producten mogelijk.

PVC-toepassingen

De DUBOkeur is toegekend aan hemelwaterafvoerbuizen van 80 mm, binnenrioleringsbuizen van 75 mm en buitenrioleringsbuizen van 315 mm. Het is een belangrijke erkenning van de duurzame eigenschappen van PVC-producten. DUBOkeur wordt namelijk uitsluitend toegekend aan de meest milieuvriendelijke bouwmaterialen binnen een bepaald toepassingsgebied.

Volgens brancheorganisatie Bureau Leiding markeert deze gebeurtenis de grote stappen voorwaarts, die de PVC-industrie de laatste jaren doormaakte. De Europese industrie heeft veel geïnvesteerd in verdere verbetering van PVC. Dit mondde onder meer uit in het programma Vinyl Plus, waarin ambitieuze duurzaamheidsdoelen zijn vastgelegd. De Nederlandse producenten van kunststof leidingssystemen hebben zich daar volledig aan gecommitteerd. Roger Loop, directeur van Bureau Leiding, noemt DUBOkeur een mooie en belangrijke beloning voor alle inspanningen van de kunststof leidingindustrie.

De trotse ontvangers van de DUBOkeur (v.l.n.r.): Michiel Maltha (Alphacan), Marrie Lamberts (Wavin Nederland), Michiel Haas (NIBE), Gabriël Spruijt (Dyka), Frank Terpstra (Pipelife Nederland), Hans Ouwerkerk (Martens kunststoffen), en Roger Loop (Bureau Leiding)

Hergebruik verpakkingen overtreft doelstellingen

Kunststofverpakkingen haalden in 2010 een recyclingpercentage van 48%

Uit het Nedvang-rapport 'Monitoring verpakkingen. Resultaten 2010' blijkt dat het hergebruik van kunststofverpakkingen vorig jaar ruim boven de Europese en Nederlandse doelstellingen lag. Kunststof scoort bijzonder goed met een hergebruikpercentage van maar liefst 48%, terwijl de doelstelling in Nederland op 38% ligt.

Grofweg een kwart van het hergebruik van kunststofverpakkingen komt uit huishoudens (27%) en driekwart uit bedrijfsmatig afval (61% uit bedrijfsafval en 12% uit statiegeldflessen). Statiegeldflessen vallen onder bedrijfsmatig kunststofverpakkingsafval. Joop Atsma, staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu was begin oktober tijdens het Afvalcongres zeer te spreken over de resultaten. "We recycelen twee keer zoveel als het gemiddelde EU-land. We doen het dus goed, maar het is mijn ambitie om in 2015 83% van ons afval te recycelen. Dit is nu nog 80%. De toenemende inspanningen van de Nederlandse burger, gemeenten, bedrijven en overheid om afval te hergebruiken moeten het mogelijk maken dit streven te realiseren."

Huishoudens

Het meeste kunststofverpakkingsafval is nog altijd afkomstig van bedrijven, maar de stijging van hergebruik van kunststofverpakkingen uit huishoudens zet gestaag door. In 2010 werd 83 kton kunststofverpakkingsmateriaal brongescheiden ingezameld en 9 kton door

middel van nascheiding uit restafval. Hiervan werd uiteindelijk 59 kton hergebruikt. De verplichte inzameling bij gemeenten heeft mede bijgedragen aan de goede score in het hergebruik van kunststofverpakkingen. "Een prima prestatie ter verbetering van het imago van kunststofverpakkingen", oordeelde scheidend VMK-directeur Harry Lucas.

Bedrijven

"Met een recyclingpercentage van 48% behoort Nederland tot de koplopers in de wereld. Deze hoge score is vooral te danken aan de jarenlange, gezamenlijke inspanning van de VKR-leden en het bedrijfsleven om zoveel mogelijk kunststofbedrijfsafval hoogwaardig te recycelen", stelt de VKR in een reactie. Vorig jaar werd 173,4 kton bedrijfsmatig kunststofverpakkingsafval ingezameld. VKR-leden hebben in 2010 in totaal 141,5 kton bedrijfsmatig kunststofafval ingezameld. Niet-VKR-leden zamelden 5,8 kton in. Van de drie beheerders van statiegeldsystemen gaf alleen De Stichting Retourverpakking Nederland cijfers op: 26,1 kton kunststof flessen werden ingezameld. Van het totale bedrijfskunststofverpakkingsafval werd 157,2 kton hergebruikt. "Naast de stijging van de hergebruikcijfers zijn ook op het gebied van preventie enorme stappen gezet", complimenteerde Jan Storm (directeur Nedvang) de bedrijven.

Info: VMK, Aafko Schanssema, schanssema@nrk.nl.

NRK en DPI Value Centre werken samen om bedrijven in de rubber- en kunststofindustrie te ondersteunen met innovatie. Onderstaand bericht komt voort uit deze samenwerking.

Open innovatie is een begrip waar bedrijven steeds meer mee te maken krijgen. De Nederlandse industrie staat wellicht meer open voor deze vorm van samenwerking dan elders in de wereld. Bij DPI Value Centra staat deze keer een nieuwe technologie op het gebied van UV-lijmen centraal. De technologie biedt mogelijkheden waarbij "toepassingen op transparante materialen en verlijming in onmogelijke hoeken" tot de bijzonderheden horen, aldus start-up Huig Klinkenberg van Ivanu. Aanbieders, vragers, ontwikkelaars en onderzoekers krijgen ter plaatse een demonstratie en bespreken in volle openheid mogelijke toepassingen. Voor de start-up een kans om te toetsen of zijn methode interessant is voor de markt; voor de aanwezige industriële leden een kans om voorop te lopen met een nieuwe technologie. Info: vandord@nrk.nl.

De Dutch Design Week - de ontmoetingsplek voor ontwerpers - vond eind oktober weer plaats in Eindhoven. Voor DPI VC en NRK was het een goede gelegenheid nieuwe ontwikkelingen in kunststof te tonen met als thema 'marine litter'. Innovatieve ondernemers mengden zich met jonge onderzoekers en meer en minder ervaren ontwerpers. Bedrijven als Heinz, Van Gansewinkel en Emotional Packaging gaven hun visie op het thema, aangevuld met input van EPEA en uit maatschappelijke hoek van Stichting De Noordzee.

Tijdens de workshop werden gezamenlijk concepten bedacht voor duurzame producten die in en aan het water kunnen worden gebruikt. Zo kwam ter plekke een natuurlijke scrub-crème op basis van plantaardige vezels tot stand. En dat in een verpakking met geïntegreerde dop, zodat de dop geen eigen leven gaat leiden in de natuur. Info: deruijter@nrk.nl.

De NRK is – als koepelorganisatie voor de rubber- en kunststofindustrie – actief op de beleidsvelden:

1. Business (incl. innovatie & technologie).
2. Arbo, milieu, stoffen en energie.
3. Imago.
4. Onderwijs.

Nieuwe ontwikkelingen en nuttige feiten leest u in NRK Netwerk; het laatste nieuws vindt u op www.nrk.nl.

Business incl. innovatie & technologie

www.nrk.nl/web/thema's

Ondernemers krijgen één digitaal loket

Vanaf 2012 kunnen ondernemers via één portal op internet zaken doen met de overheid. Op deze portal vinden zij (overheids)informatie voor ondernemerschap. Ondernemers kunnen er eveneens subsidies aanvragen. Het is de bedoeling dat uiteindelijk alle overheidsorganisaties zich bij het digitale Ondernemersplein aansluiten.

Autoriteit Consument en Markt

De toezichthouder die voortkomt uit de samenvoeging van de Consumentenautoriteit (CA), de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMA) en de Onafhankelijke Post- en Telecommunicatieautoriteit (OPTA) gaat ACM heten: Autoriteit Consument en Markt. Beoogd voorzitter is Chris Fonteijn.

MKB ontstemd over behandeling Aanbestedingswet

MKB-ondernemers zijn verontwaardigd over het plotselinge uitstel van de plenaire behandeling van de nieuwe Aanbestedingswet in de Tweede Kamer. Ondernemers worstelen al jaren met de huidige aanbestedingspraktijk. Onzinnige eisen en criteria aan MKB-ondernemers en het steeds bundelen van opdrachten tot megaorders zorgen ervoor dat zij nauwelijks toegang krijgen tot opdrachten. In de nieuwe Aanbestedingswet staat dat eisen 'proportioneel' moeten zijn. Het bedrijfsleven heeft samen met de overheid een gids gemaakt waarin de eis van proportionaliteit verder uitgewerkt wordt. Gemeenten kunnen vrijwillig gebruikmaken van deze gids, maar de ondernemingsorganisaties willen dat

gebruik ervan verplicht wordt gesteld. Zij willen verder dat opdrachten tot 1,5 miljoen euro en leveringen en diensten tot de Europese drempelbedragen niet openbaar aanbesteed hoeven te worden.

Lokale lasten mogen niet meer stijgen dan inflatie

VNO-NCW en MKB Nederland willen dat de lokale lasten niet meer dan de inflatie stijgen. Ook moet er een overzicht komen dat de ontwikkeling van alle lokale ondernemingsgerelateerde belastingen in kaart brengt. De ondernemersorganisaties vragen minister Donner dit mee te nemen in het overleg met gemeenten. Zij herinneren Donner aan de toezegging van premier Rutte dat het bedrijfsleven niet via hogere lokale lasten de rekening gepresenteerd mag krijgen van de kabinetsbezuinigingen.

Innovatieve duurzame projecten mogen afwijken van de wet

Wettelijke procedures of normen staan innovatieve projecten soms in de weg. Dit kan worden gemeld bij het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Als het project economische, duurzame en innovatieve ontwikkeling bevordert, dan mag van de wet worden afgeweken. De Crisis- en herstelwet maakt dit mogelijk. Een voorbeeld hiervan is de uitvoering van vier grote projecten waar energie uit de bodem wordt gebruikt om de bodemverontreiniging te reinigen, en waarvan de restwarmte wordt gebruikt voor verwarming en koeling van gebouwen. Meer over de aanmelding en informatie over deze en andere experimentele projecten staat op www.infomil.nl.

Weg vrij voor één EU-octrooi

De Europese Raad voor Concurrentievermogen heeft een voorstel van Nederland en enkele andere Europese landen aangenomen om met een groep van 25 landen één EU-octrooi te gaan invoeren. Hiermee is een belangrijke hobbel in een langlopende discussie genomen. Eén EU-octrooi bespaart innovatieve ondernemers kosten en helpt de EU concurrerender te worden ten opzichte van de VS en Azië.

Goede elementen in Innovatie Unie

VNO-NCW en MKB-Nederland zijn positief over de Innovatie Unie, de Europese strategie voor innovatie. Beide organisaties willen dat het EU-instrumentarium verder gestroomlijnd wordt. Het

patentsysteem moet eenvoudiger. Zij pleiten voor 'versterkte samenwerking', een procedure die het mogelijk maakt dat een groep landen initiatief neemt in een bepaald dossier. De resterende EU-lidstaten krijgen de kans later aan te sluiten. Verder moeten procedures en administraties eenvoudiger worden en moet het aantal programma's worden teruggebracht.

Nieuwe kunststofgevel Stedelijk Museum

Het Stedelijk Museum in Amsterdam heeft een nieuwe gevel met een oppervlakte van ongeveer 3.000 vierkante meter. Voor een naadloos effect is gezocht naar een oplossing waarbij de thermische uitzetting van het materiaal minimaal is. De constructie bestaat uit een binnen- en buitenhuid. Het composietlaminaat van hars is versterkt met de Twaron- en Tenax-vezel. Vezelproducent Teijin produceerde en doneerde het Twaron (aramidevezel) en Tenax (koolstofvezel) voor het composiet waar de gevel uit is opgebouwd. In een tussenstap zijn uni-directionele legfels uit de vezels geproduceerd. Uit de legfels produceerde Holland Composites de panelen voor de gevel.

Nuna op dieet

Eind oktober namen studenten van de Technische Universiteit Delft met de Nuna6 deel aan de 2011 World Solar Challenge, een race van 3.000 kilometer door Australië. Alleen auto's die volledig op zonne-energie rijden mogen aan de wedstrijd meedoen. Nuna eindigde als tweede, achter het Japanse team. Nuna6 is de lichtste auto die het team ooit bouwde. Ze weegt 145 kilo, ongeveer de helft van de eerste Nuna die in 2001 meereed. De romp van het voertuig is gemaakt van een sandwich van koolstofvezel composiet en polymethacrylimide-hardschuim. De koepel is gemaakt van plexiglas.

Kunststof helpt zenuwschade herstellen

Onder de vlag van het DPI hebben onderzoekers van de universiteiten in Eindhoven en Maastricht een nieuwe kunststof ontwikkeld die wordt gebruikt voor een poreus, biologisch afbreekbaar staafje. Met dit staafje kunnen beschadigde zenuwuiteinden, bijv. als gevolg van een diepe snijwond, weer naar elkaar toegroeien. Tegen de tijd dat de zenuw is geheeld, is de kunststof door natuurlijke afbraak ver-

dwenen. Dit is na zo'n zes tot tien maanden. De onderzoekers werken met een polyacton, een soort polyester, bestaande uit ketens van aan elkaar geschakelde macrolactonresten.

Arbo, milieu, stoffen en energie

www.nrk.nl/web/thema's

Frans agentschap over Bisphenol A

Op 27 september 2011 heeft het Franse agentschap voor voedselveiligheid (ANSES) een overzicht gepubliceerd van de wetenschappelijke literatuur over Bisphenol-A (BPA) en de toepassingen van BPA. ANSES blijkt een andere interpretatie van de bestaande gegevens over BPA te hebben dan de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid (EFSA). De EFSA concludeerde eerder dat blootstelling aan BPA van voedselcontactmaterialen zeer laag is en geen risico vormt voor de menselijke gezondheid.

Op basis van hun rapport adviseert het Franse agentschap voor voedselveiligheid namelijk om Bisphenol A (BPA) in voedselcontactmaterialen te substitueren. Voordat Frankrijk maatregelen tegen het gebruik van BPA mag nemen, moet de lidstaat nog wel een notificatieprocedure bij de EU-commissie starten. De Nederlandse VWA heeft in 2005 en 2008 eveneens een marktonderzoek uitgevoerd naar de afgifte van BPA uit babyflesjes. Ook zij vonden geen aantoonbare afgifte.

Ondanks de onderzoeken van VWA en EFSA heeft de Europese Commissie onlangs besloten het gebruik van BPA in babyflesjes te verbieden na 1 juni 2011 (Verordening 2011/08/EU). Het Franse voorstel betreft een verbod op alle voedselcontactmaterialen.
Info: neeft@nrk.nl.

Zelfinspectie gevaarlijke stoffen

De Arbeidsinspectie lanceerde onlangs de zelfinspectie Gevaarlijke stoffen. Bedrijven kunnen met de zelfinspectie zelf beoordelen of werknemers gezond en veilig werken met gevaarlijke stoffen. De zelfinspectie is geen vervanging van de echte inspectie, maar een hulpmiddel waarmee een bedrijf kan controleren of het aan het arbobeleid voldoet. De bedrijven kunnen dit nagaan door de vier stappen uit het inspectieproces te volgen. Per stap moeten gemiddeld vier

vragen worden beantwoord, waarna een rapport volgt. Hierin staat of en in hoeverre het bedrijf aan de Arbowetgeving voldoet en volgt eventueel een lijst met actiepunten.

Handleiding voor veiligheidsinformatiebladen

De ECHA-handleiding voor het maken van veiligheidsinformatiebladen (SDS) is inmiddels gepubliceerd. In hoofdstuk 1.1 wordt uitgelegd dat mengsels alleen een SDS nodig hebben als ze voldoen aan de criteria van artikel 31(1) van REACH, ofwel als ze gevaarlijke stoffen bevatten boven een bepaalde concentratie. Enkele uitzonderingen hierop staan vermeld in REACH-artikel 31(3). De handleiding bevat ook informatie (bijlage 4) over het maken van veiligheidsinformatiebladen voor gerecyclede stoffen en mengsels.

Info: neeft@nrk.nl.

Registratietermijn REACH 2013

ECHA lanceerde op 23 september 2011

de 'REACH 2013 - Act Now!'-campagne. De campagne moet de industrie activeren te starten met de voorbereidingen voor de tweede REACH-registratiedeadline. Bedrijven die stoffen vervaardigen of invoeren in hoeveelheden op of boven 100 ton per jaar moeten deze stoffen registreren bij het ECHA op 31 mei 2013.

Inspectie SZW voor werkomstandigheden

De Arbeidsinspectie, de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) en de Inspectie Werk en Inkomen (IWI) gaan op 1 januari 2012 op in de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Deze inspectiedienst kijkt naar werkomstandigheden, eerlijke werkverhoudingen en een goed functionerend stelsel van werk en inkomen. De Inspectie omvat het hele werkveld sociale zaken en werkgelegenheid: van preventie tot opsporing. In 2012 zal de Inspectie SZW vooral de uitbuiting van werknemers aanpakken.

Imago

www.nrk.nl/web/thema's

Bouwen met kunststof

'Duurzaam bouwen met kunststoffen? Natuurlijk', is de recentste uitgave van de Belgische kunststoforganisatie Federplast.be. De publicatie geeft een totaalbeeld van kunststoffen in de bouw, hun milieu-impact en hun bij-

drage tot meer duurzaamheid. Met het boek wil Federplast.be architecten, ingenieurs en overheden informeren over de ware identiteit van kunststoffen.

Info: petri.ven@federplast.be.

Leverzekerheid grondstoffen blijvende zorg

Nieuw aandachtspunt om ongestoorde productie te waarborgen

De NRK-werkgroep Leverzekerheid Grondstoffen heeft op 4 oktober 2011 een constructief overleg gevoerd met belangrijke distributeurs en producenten van grondstoffen. Op de wereldmarkt zijn belangrijke verschuivingen gaande. Veranderingen die de leverzekerheid van zowel 'commodity' grondstoffen als diverse additieven direct en negatief beïnvloeden.

Waar fabrikanten zich naar hun klanten onderscheiden door hoge betrouwbaarheid in tijdige levering van (half)fabrikaten, is het voor henzelf zaak geworden een scherp oog te ontwikkelen op de beschikbaarheid van grondstoffen. De ervaringen zoals te kleine leveringen, (zeer) lange levertijden en force majeure in 2010-2011 zijn geen tijdelijk probleem, eerder een effect van ingrijpende verschuivingen in de mondiale productie van en handel in polymeren en additieven.

Groeiende vraag China

Het zal niemand ontgaan zijn: China en andere landen in Azië groeien al jaren onstuimig en kennen een economische groei die varieert tussen de 5 en 10% per jaar. Het maakt van China inmiddels de tweede economie van de wereld en een grote importeur van grondstoffen en energie. Daar zet Europa een crisis met geen tot matige economische groei tegenover.

Het markteffect is dat veel grondstoffen worden gekocht door bedrijven in Azië. Schaarste in Europa en Nederland is daarvan het gevolg.

Europa is met de crisis van 2008 en de nieuwe productie buiten Europa een netto importeur van kunststof-grondstoffen geworden. Kopers in Europa hebben nu te maken met transportkosten en extra levertijd.

Grondstof voor polymeren

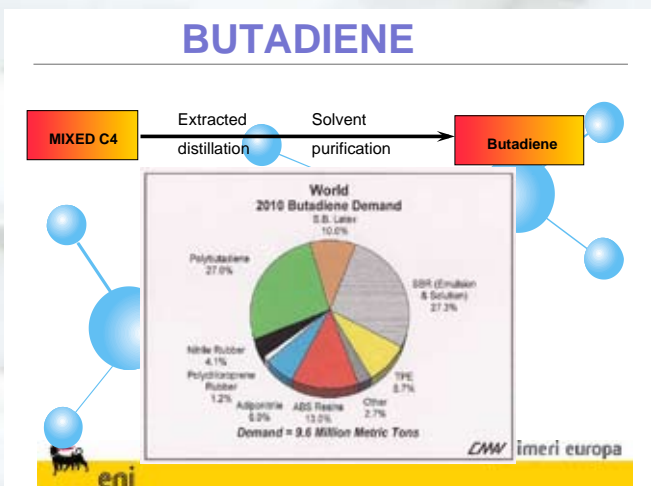
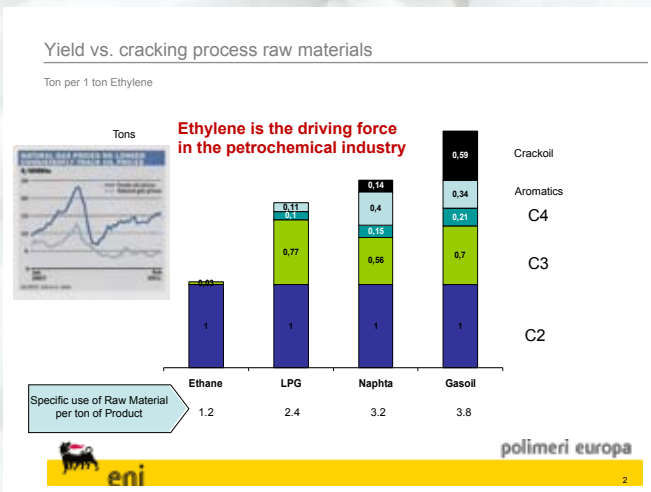
Met name in het Midden-Oosten wordt - dicht bij de oliewinning - steeds meer productie gerealiseerd. Waar vroeger het vrijkomende gas werd afgefakkeld, wordt het ethaan nu als nuttige grondstof gebruikt voor ethyleen. Voor natuur en klimaat een prima zaak, maar wel met een bijkomend effect. Bij het kraken van nafta en gasolie ontstaat een spectrum van meervoudige koolstofverbindingen. Met de inzet van ethaan is het product vrijwel uitsluitend etheen. Het is ook deze verschuiving die leidt tot schaarste in productgroepen die zijn gebaseerd op meervoudige koolstofketens, zoals butadiëen en aromatische koolwaterstoffen.

Verschuiving

De recessie die startte in 2008 bereikte haar dieptepunt in voorjaar 2009. Door de sterke terugval van de vraag in Europa naar grondstoffen werden in Europa krakers stil gelegd. De markten herstellen zich maar heel voorzichtig, zodat al die productiecapaciteit (nog) niet opnieuw in bedrijf is genomen. De veelal oudere krakers in Europa moeten concurreren tegen gloednieuwe installaties die in het Midden-Oosten en Azië operationeel zijn geworden en in 2010 en 2011 in productie zijn gegaan. Deze moderne installaties produceren efficiënt en tegen lage kosten. Ze brengen grote volumes op de markt die tegen scherpe prijzen worden afgezet.

Nieuwe concurrentieverhoudingen

Chemiebedrijven zien zich geconfronteerd met sterke en kostenefficiënte concurrenten. Hun reactie is hun productie te brengen naar de groeiemarkten in Azië of bij goedkope grondstoffen in het Midden-Oosten. Daar wordt al jaren geïnvesteerd. Krakers in Europa worden alleen in bedrijf genomen als die bijdragen aan de winst. Zo niet, dan blijven ze stil staan. Aan de fabrikanten van rubber- en kunststofproducten dient zich een nieuwe tijd aan. Een tijd waarin leverzekerheid geen vanzelfsprekendheid is en fabrikanten te maken hebben met een nieuw bedrijfsrisico. Inzicht in ontwikkelingen en oplossingen paraat hebben zijn belangrijke nieuwe thema's. Informatie: www.nrk.nl, kies ledennet en ondernemingsklimaat.

NEDCAM bij 'duurzame 100'

Op initiatief van VNO-NCW Stedendriehoek en Regio Stedendriehoek is NEDCAM als lid van de 'Duurzame 100' onderscheiden met een lintje. Het unieke speldje wordt uitgereikt om duurzame initiatieven in de regio te stimuleren en zichtbaar te maken. NEDCAM ontving het speldje omdat het bedrijf meewerkt aan de ontwikkeling van een vooruitstrevende zonnwagen.

NatureWorks in Thailand

NatureWorks LLC, de grootste producent van bioplastics ter wereld, gaat een nieuwe fabriek bouwen in Thailand, die in 2015 operationeel moet zijn. NatureWorks heeft al een fabriek in Blair (Nebraska, VS). De fabriek in Thailand wordt de tweede vestiging van de onderneming. Reden voor de nieuwe fabriek is de toenemende vraag naar Ingeo biopolymere, die de laatste jaren groeide met 25 tot 30% per jaar. De capaciteit in de Amerikaanse vestiging is in twee jaar tijd verdubbeld tot 140.000 ton.

Brands in carbon nanotechnologie

Brands Structural Products BV verkoopt producten op basis van Carbon Nano Technologie. De Carbon Nano Tubes worden gekenmerkt door een zeer hoge geleiding. Ze worden geleverd als additief of als kant-en-klare coating. Naast het product Carbo etherm, een coating die kan worden verwarmd tot ca. 500 graden, zijn er toepassingen ontwikkeld waar geleiding van sta-

tische elektriciteit, geleiding van warmte en absorbering van straling is vereist. Het is eveneens mogelijk stoffen en leer met de carbon Nano Tubes te impregneren om deze te verwarmen.

Opleiding voestalpine Polynorm en ROVC

voestalpine Polynorm heeft een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met ROVC voor het invullen van de MBO niveau 3 en 4 opleidingen binnen haar bedrijfsschool. Tien medewerkers van voestalpine Polynorm starten met een ROVC MBO-opleiding en worden opgeleid binnen de vakgebieden Elektrotechniek en Werktuigbouwkunde. De cursisten leren niet alleen deze vakgebieden kennen, maar worden ook geschoold in andere disciplines. De praktijklessen worden voornamelijk in de eigen werkomgeving gegeven, waardoor de opgedane kennis gelijk kan worden toegepast.

Nederland meest ondernemend in EU

7,2% van alle Nederlanders in de leeftijdscategorie 18-64 jaar was vorig jaar bezig een nieuw bedrijf op te richten, of was actief als ondernemer van een bedrijf dat korter dan 3,5 jaar bestaat. Hiermee is Nederland het meest ondernemende EU-lid. Dit blijkt uit het jaarlijkse wereldwijde onderzoek van de Global Entrepreneurship Monitor (GEM). Van alle hoogontwikkelde economieën in het GEM-onderzoek staat Nederland nu op de vijfde plaats wat betreft nieuw ondernemerschap, vlak achter de VS.

Tien jaar geleden was de GEM-index van Nederland nog niet de helft van die van de VS. Vergeleken met 2001 beschouwen meer Nederlanders ondernemerschap als een aantrekkelijk loopbaanperspectief. Vergeleken met andere landen lopen nieuwe ondernemers nog wel steeds achter als het gaat om productinnovatie. Dat is in tien jaar tijd nauwelijks veranderd.

Sappelen voor starters

De inkomenspositie van veel starters is niet erg rooskleurig. Een paar jaar na de start van een bedrijf is slechts een kwart van de starters voor zijn levensonderhoud en dat van zijn gezin aangewezen op de inkomsten uit zijn bedrijf. Volgens bijna de helft van de starters levert het bedrijf het inkomen op waar hij of zij van tevoren op hoopte. Voor een op de drie ondernemers levert het minder op dan verwacht. Eén op de vijf ondernemers heeft er een baan in loondienst naast en één op de drie ondernemers heeft het afgelopen jaar bezuinigd op de gezinsuitgaven.

Innovatiepark Polymer Science Park

DSM, Wavin, Hogeschool Windesheim, Deltion College, Gemeente Zwolle en de Provincie Overijssel tekenden onlangs een intentieovereenkomst voor de totstandkoming van het Polymer Science Park (PSP) in Zwolle. Het Science Park is een open innovatiecentrum voor bedrijven en onderwijs en opent begin 2012 zijn deuren. Het Polymer Science Park (PSP) wordt gefaseerd uitgebouwd.

Het PSP wil bedrijven en kennisinstellingen stimuleren om kennis en kunde op het gebied van kunststoffen en coatings te verbreden en verbeteren en de bedrijvigheid ervan te vergroten. Het PSP moet een dynamische werkplaats en een levendig applicatielab zijn voor bedrijven en het onderwijs, waar uitgebreid en praktijkgericht geëxperimenteerd kan worden. De focus ligt op innovaties op het gebied van nieuwe materialen. Een van de aandachtgebieden is 3D printing.

Doorwerken na 65

Doorwerken na 65 jaar moet volgens minister Kamp van Sociale Zaken gemakkelijker worden. Hij wil dat werkgevers gepensioneerden vaker opeenvolgende en tijdelijke arbeidscontracten aanbieden. MKB-Nederland juicht deze plannen toe, aangezien het goed is voor de arbeidsparticipatie van ouderen. Een tijdelijk contract mag nu nog maar twee keer worden verlengd. Daarna moet een werknemer een vast contract krijgen. Als het aan Kamp ligt wordt deze regeling versoepeld.

Vrouwen verdienen meer

Het gemiddelde uurtarief van vrouwelijke ondernemers is voor het eerst hoger dan die van mannelijke ondernemers: 58 euro tegenover 56,50 euro per uur. Dat blijkt uit het onderzoek van de Prijzen & Tarievenfonds. De hogere opleiding van vrouwelijke ondernemers is de voornaamste verklaring voor het verschil in uurprijs.

Eerste ondernemers van start met Ondernemingsdossier

Met de installatie van het Beraad Ondernemingsdossier heeft minister Verhagen medio september zijn steun gegeven aan het Ondernemingsdossier. Politiek, bedrijfsleven en overheden hebben zich achter het initiatief geschaard om op een andere manier samen te werken en informatie uit te wisselen met als doel de regeldruk van ondernemers te verlagen. De eerste NRK-leden zijn inmiddels gestart met de invoering van hun eigen digitale Ondernemingsdossier.

Het idee achter het Ondernemingsdossier is afkomstig van het bedrijfsleven en de overheid, waarbij de NRK vanaf het begin af aan een voortrekkersrol heeft vervuld. De NRK heeft het Ondernemingsdossier de afgelopen jaren samen met de horecabranche en de recreatiesector, het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I), gemeenten, provincies en rijksinspecties verder uitgewerkt. In 2010 heeft een aantal lidbedrijven van de NRK en toezichhoudende overheden deelgenomen aan een praktijktest met EUGO, de voorloper van het Ondernemingsdossier. Conclusies over en ervaringen met EUGO zijn meegenomen in de verdere ontwikkeling van het Ondernemingsdossier.

Wat is het Ondernemingsdossier?

Taken Beraad

Het Ondernemingsdossier betekent een verandering in de manier van samenwerken tussen ondernemers en overheden en moet kunnen rekenen op breed

draagvlak om een succes te zijn. Met de installatie van het Beraad Ondernemingsdossier is dit draagvlak bij politiek, bedrijfsleven én overheden bevestigd.

In het Beraad, onder voorzitterschap van Commissaris van de Koningin in Zeeland Karla Peijs, zitten vertegenwoordigers van VNO-NCW, VNG (Vereniging Nederlandse Gemeentes), ministeries, gemeenten, provincies en de drie koploperbranches. Namens de rubber- en kunststofindustrie maakt NRK-directeur John Voetman deel uit van dit Beraad, dat fungeert als aanspreekpunt voor strategische vraagstukken. Verder draagt het Beraad zorg voor bestuurlijke inbedding van het Ondernemingsdossier en zien ze toe op een goede aanpak en invoering ervan.

Samenwerkingsovereenkomst

Het afgelopen jaar is er hard gewerkt om het Ondernemingsdossier te kunnen invoeren. De deelnemende bedrijven hebben eerst goede afspraken met elkaar gemaakt in een zogeheten samenwerkingsovereenkomst. Hierin staan concrete werkafspraken over welke documenten de ondernemingen in het Ondernemingsdossier plaatst, hoe vaak inspectie op locatie plaats zal

Minister Verhagen, voorzitter Karla Peijs en de drie koploperbranches zetten samen met de overheid de schouders onder het Ondernemingsdossier

Breed draagvlak

Karla Peijs,
voorzitter Beraad Ondernemingsdossier

“Met het Beraad Ondernemingsdossier laten we zien dat het Ondernemingsdossier breed draagvlak heeft bij bedrijfsleven, overheden én de politiek. NRK kan trots zijn dat zij de eerste branche is waar een aantal ondernemingen het Ondernemingsdossier inmiddels heeft ingevoerd. Ik vind het Ondernemingsdossier een ontzettend goed initiatief en roep daarom alle bedrijven op zich aan te melden.”

vinden en welke gegevens de toezicht-houdende overheden in mag zien. Daarna vult de onderneming eenmalig zijn Ondernemingsdossier met relevante bedrijfsgegevens op grond waarvan het straks een signaal ontvangt als een vergunning verloopt of als er een melding moet worden gedaan. De deelnemende bedrijven hoeven hier geen extra software voor aan te schaffen, maar ontvan-

gen een persoonlijk wachtwoord om in te loggen in een beveiligde omgeving, waar alleen de eigen bedrijfsinformatie zichtbaar is.

Ondersteuning

In het Ondernemingsdossier worden regels op een begrijpelijke manier gepresenteerd. Ondernemingen kunnen zo zelfstandig hun weg vinden in de

regels en hebben op één plek een overzicht van al hun bedrijfsgegevens. Met het werkboek 'Milieu' en de 'RI&E Arbo' kunnen bedrijven specifieke eisen en maatregelen voor het bedrijf selecteren en direct invoeren in het Ondernemingsdossier. Gemeenten en andere overheden krijgen hierdoor minder vragen van ondernemers over ingewikkelde regels en minder incomplete vergunningaanvragen. Het mes snijdt dus aan beide kanten. Bedrijven die als eerste van start gaan met het Ondernemingsdossier worden intensief begeleid door de NRK en kunnen voor ondersteuning en informatie terecht bij de speciale helpdesk voor het Ondernemingsdossier.

Doe ook mee!

Inmiddels hebben zich al negentien bedrijven uit de rubber- en kunststofindustrie aangemeld voor het Ondernemingsdossier. Deze bedrijven kiezen zelf een moment tussen november 2011 en maart 2012 waarop zij daadwerkelijk met het Ondernemingsdossier van start gaan. De eerste periode wordt door de ondernemingen en overheden getoetst of alle functies werken zoals bedoeld is en wat de voordelen voor de samenwerking in de praktijk zijn.

Ondernemingen die interesse hebben kunnen dit kenbaar maken bij de NRK, Erik de Ruijter, deruijter@nrk.nl. Kijk voor meer informatie op www.nrk.nl, thema algemene bedrijfsvoering, dossier Ondernemingsdossier of op www.ondernemingsdossier.nl.

Overzicht deelnemers Ondernemingsdossier:

(stand eind oktober 2011)

AKG Polymers BV
Appkuns BV
BIK
Bordex BV
D.R.I. Rubber BV
Elastomer Research Testing BV
Euro Mouldings BV
Flevo Rubber Compounding
Hertalan Rubber Products BV
HSV-Packaging & Insulation BV

Mauser Benelux BV
NEDCAM BV
Oerlemans Plastics BV
Quadrant EPP Nederland BV
RIS Rubber N.V.
Schaap Composites BV
Schipper Kozijnen
Veritex BV
Ypma Plastics BV

Nieuwe NRK-dienstverlening: collegiaal advies

Bij het leiden van een bedrijf zijn er hulpmiddelen te over. Voor strategische besluitvorming zijn er beslismodellen, SWOT-analyses en succesfactoren. Voor personele zaken gaf Jim Collins in zijn klassieker 'Good to great' als richtlijn: "Put the right people on the bus". Voeg daar de juiste managementstijl bij en je hebt een excellente organisatie. Niet helemaal dus.

Ondernemers nemen elke dag weer tal van besluiten. Dat zijn niet altijd grootse, meeslepemde kwesties, maar ook veel alledaagse beslissingen. Hulpmiddelen bij besluiten op (productie)technisch vlak komen uit de hoek van lean, total productive maintenance en total quality management. Voor de meer strategische keuzes wordt gebruik gemaakt van business theorieën. De werkelijkheid is daarin vaak teruggebracht tot een aantal keuzemogelijkheden met als favoriet de kwadrant. Die vereenvoudiging van de situatie tot vier opties kan heel verhelderend zijn, maar de werkelijkheid is in de praktijk altijd minder overzichtelijk. Niet onbelangrijk bij al die beslissingen zijn de medewerkers. Hun betrokkenheid en expertise kunnen het verschil maken tussen een succesvolle herstructurering of een we-blijven-wat-aanmodderen situatie. Keuzes die de ondernemer maakt voor het bedrijf hebben dan ook hun weerslag op het personeel. Een reorganisatie kan stimulerend werken, maar wat als het tot demotivatie van de medewerkers leidt? De ondernemer manoeuvreert met zijn bedrijf in die wirwar aan marktontwikkelingen, technische innovaties en personeelsbeslissingen.

Om de eigen visie en onderbuikgevoelens helder te krijgen, is het dan handig om met iemand te klankborden. Het uitspreken van de eigen ideeën en het beantwoorden van vragen erover zorgen dat gedachten explicieter en helderder worden geformuleerd. Dat helpt enorm. Ondernemers binnen de NRK-gelederen sparren soms met een managementconsultant, een Syntens-adviseur of een collega-ondernemer. De NRK biedt de aangesloten ondernemers nu de mogelijkheid om met bestuurders van de koepelorganisatie te sparren. Ondernemers die de sores in de industrietak kennen, helpen elkaar. Sparring partners die ook weten wat het ondernemerschap inhoudt. Natuurlijk met volledige vertrouwelijkheid.

Deze extra dienstverlening van de NRK is een ondernemersklankbord, maar dan specifiek voor de rubber- en kunststofindustrie. De NRK-directie is het eerste aanspreekpunt en ik de tweede. Het is een nieuwe dienst van de koepelorganisatie die de komende tijd verder zal worden ingevuld. Afhankelijk van uw vragen. Laat het ons weten!

Jan Schrama

NRK-bestuurders (met vermelding van portefeuille)

Jac. Gofers
innovatie & technologie

Joan Hanegraaf
business

Wijnand Hollander
imago

Rob Lievestro
arbo, milieu en energie

Bernard Merckx
BEACH/stoffen, onderwijs

Jan Noordegraaf
biobased polymeren

Kees van Oostenrijk

Jan Schrama

Tjitske Visser
arbeidsverhoudingen

met bandenpomp van biocomposiet

Guido van Woerkom (ANWB) nam op 31 oktober 2011 de eerste bandenpomp - gemaakt van biocomposiet - in gebruik. De presentatie van deze primeur in Den Haag was een gezamenlijke actie van de ANWB en 'Band Op Spanning', een initiatief van Stichting De Groene Garage die concrete oplossingen wil bieden voor milieuproblemen. De behuizing van de bandenpomp is samen

Behuizing van de bandenpomp is gemaakt van Nabasco®

met NPSP Composieten (Haarlem) ontwikkeld van het materiaal Nabasco®, dat staat voor Nature Based Composites. Nabasco bestaat uit natuurvezels als vlas en hennep en een hars die voor een aanzienlijk deel is gebaseerd op landbouwbronnen. Het biocomposiet is eveneens succesvol toegepast in de behuizing van het oplaadpunt voor elektrisch rijden TWIN.

